

УДК 657.421.1:636.4

В.В. ШКРАБАН

shkarbanv@gmail.com

аспірант
Національного університету
біоресурсів
і природокористування
України

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT OF PRIMARY ACCOUNTING PIG PRODUCTION

В статті висвітлюються питання удосконалення первинного обліку виробництва продукції свинарства. Вперше запропоновано використовувати у практиці свинарських підприємств «Журнал реєстрації осіменіння свиноматок» (форма № ПБАСГ-18).

В статье освещаются вопросы совершенствования первичного учета производства продукции свиноводства. Впервые предложено использовать в практике свиноводческих предприятий «Журнал регистрации осеменения свиноматок» (форма № ПБАСГ-18).

The article highlights the issues of improving the primary accounting pork production. The first time suggested to use the pig enterprise «The register insemination of sows» (form № 18).

Ключові слова: біологічні активи, первинний облік, виробництво, продукція свинарства, акт, відомість, форма, журнал, осіменіння, спермодоза.

Ключевые слова: биологические активы, первичный учет, производство, продукция свиноводства, акт, ведомость, форма, журнал, осеменение, спермодоза.

Key words: biological assets, the primary account, the production of pork products, the act, statement, form, journal insemination, semen.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ

Виробництво конкурентоспроможної продукції свинарства неможливе без ефективного управління підприємством, яке в свою чергу залежить від якості ведення бухгалтерського обліку. На етапі адаптації системи бухгалтерського обліку в Україні до міжнародних стандартів, необхідно звернути увагу на те, що прийняття П(С)БО 30 «Біологічні активи» [1] та «Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів» [2] внесло певні коригування в облік виробництва продукції свинарства. На особливу увагу в цьому зв'язку заслуговує ще значна частина проблем, які пов'язані з забезпеченням, без вирішення яких неможливо в перспективі відродження України в ролі члена світового і європейського співтовариства, значення якого відповідає масштабам і традиціям країни. Питання теоретичного та практичного характеру обліку біологічних активів в тваринництві висвітлено у роботах багатьох науковців, зокрема Л. К. Сука, М. Ф. Огійчука, Н. М. Вдовенко, П. Л. Сука, Г. Г. Кірейцев, О. П. Скірпана, П. Т. Саблука та інших. Але висвітлення питання первинного обліку на свинарських підприємствах вимагає більш детальнішого вивчення та подальшого вдосконалення.

МЕТОЮ СТАТТІ є дослідження питання первинного обліку процесу відтворення у свинарстві та вдосконалення форм первинної документації для використання на практиці.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний стан свинарства в Україні дуже складний. Це

пов'язано із загальним станом економіки та об'єктивними регіональними і галузевими проблемами виробництва. Враховуючи ту обставину, що галузь свинарства є однією з ланок єдиного обліково-аналітичного простору України, оптимізація її розвитку не можлива без поліпшення процесу ведення первинного обліку. На підприємствах використовуються первинні документи для обліку біологічних активів свинарства, зокрема:

- Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада) (форма № ДБАСГ-2). Його застосовують у випадках оформлення переведення тварин в основне стадо. Акт складає зоотехнік, завідувач фермою або бригадир у день формування основного стада. В акті фіксують наступні групи тварин: свиноматки перевірювані – при переведенні в групу основних свиноматок після відлучення поросят першого опоросу; кнурці перевірювані – при переведенні в групу основних кнурів у віці 18-22 місяці після оцінки продуктивності спарованих з ними свиноматок.

- Акт № ___ на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (форма № ДБАСГ-4) складають для вибракування свиней основного або ремонтного стада, відгодівельного поголів'я при втраті ними господарсько-корисних якостей: значенні зниженні продуктивності, втраті племінної або робочої цінності, захворюванні невиліковними хворобами, а також внаслідок травматичних наслідків, старості або недостатньої розвиненості.

- Акт № ___ на оприбуткування приплоду тварин (форма № ПБАСГ-3) складають для оформлення отриманого в господарстві приплоду поросят у двох примірниках

завідувачем фермою, зоотехніком або бригадиром безпосередньо в день опоросу. Один примірник Акта передається до бухгалтерії підприємства, а другий примірник є підставою для здійснення записів у Книгу обліку руху тварин і птиці на фермі (№ ПБАСГ-12).

- Акт № ___ на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка та падіж) (форма №ПБАСГ-6) застосовується для обліку свиней у випадках їхнього падежу, вимушеної прирізки, а також забою тварин всіх облікових груп (молодняк, свині на відгодівлі, тварини основного і ремонтного стада). Акт складає в день вибуття (забою, падежу тощо) комісія в складі зоотехніка, ветеринарного лікаря, завідувача фермою (бригадира) та особи, за якою була закріплена тварина. Після оформлення Акт передається керівнику підприємства на розгляд і затвердження. Обліковий лист № ___ забою та падежу худоби (форма № ПБАСГ-8) застосовується для застосування в спеціалізованих свинарських комплексах. Він включає три розділи: I "Забій", II "Вихід продукції", III "Падіж". складається у двох примірниках під копірку й підписується керівником структурного підрозділу, головним ветлікарем, ветлікарем санбойні та економічною службою господарства.

- Акт № ___ на переведення тварин з групи в групу в межах поточних біологічних активів (форма № ПБАСГ-9) застосовується у всіх випадках оформлення переводу тварин з однієї статеві-вікової групи в іншу, включаючи і переведення тварин в основне стадо. Порядок переведення тварин із групи в групу:

- поросята до 2-х місяців – при переведенні в групу від 2-х до 4-х місяців;
- поросята від 2-х до 4-х місяців – при переведенні в групу – свинки ремонтні, кнурці ремонтні, на відгодівлю згідно з технологією;
- свинки ремонтні – при переведенні в групу очікуваних свиноматок при масі 100 – 120кг (через один місяць після першого продуктивного парування);
- свиноматки перевірювані – при переведенні в групу основних свиноматок після відлучення порослят першого опоросу;
- кнурці ремонтні - при переведенні в групу очікуваних кнурців у віці допуску до парування (12 – 14 місяців) та при досягненні живої маси не менше 160кг і після перевірки їхньої продуктивності;
- кнурці перевірювані – при переведенні в групу основних кнурів у віці 18 – 22 місяці після оцінки продуктивності спарованих з ними свиноматок;
- свині основного стада – при переведенні на відгодівлю після втрати виробничого призначення.

- Відомість № ___ зважування тварин (форма № ПБАСГ-10). Молодняк та відгодовуване поголів'я свиней обов'язково зважують щомісяця, а також при переведенні у наступну вікову групу, з ферми на ферму, від однієї матеріально відповідальної особи до іншої, в основне стадо, при вибракуванні з основного стада, у момент падежу, забою, продажу тощо.

- Розрахунок визначення приросту (форма № ПБАСГ-11).

- Книга обліку руху тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-12) призначена для щоденного обліку руху тварин і птиці на фермі.

- Звіт про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-13) застосовується для узагальнення даних, що відображають наявність і рух тварин на фермі за звітний період. Звіт складається щомісяця на фермі завідувачем фермою або зоотехніком у двох примірниках. У Звіті вказують по кожній обліковій групі (в розрізі окремих аналітичних ра-

хунків) наявність тварин та їх живу масу на початок місяця, рух за місяць і залишок на кінець звітного місяця [3].

Варто зауважити, що в Україні нормативне забезпечення виробництва продукції свинарства потребує доповнення з метою висвітлення більшої кількості інформації про господарську діяльність свинарських підприємств. Важливим для здійснення продуктивного відтворення свиней є своєчасна реєстрація процесу осіменіння свиноматок, яка має повністю відображати всі понесені витрати. З цієї точки зору, значної уваги набуває дослідження особливостей обліку витрат на утримання свиноматок у випадку неплідного осіменіння, яке дозволить поєднати технологічні та обліково-економічні вимірники ефективності осіменіння свиноматок. Низький прохолост і висока відтворювальна здатність свиноматок забезпечують близько половини економічної ефективності галузі при оптимальному дотриманні технології виробництва продукції свинарства. У випадку якщо осіменіння відбувається в стаціонарному пункті штучного осіменіння інші витрати становлять 50–53,8 % від вартості сперми, а якщо осіменіння відбувається в пересувному пункті штучного осіменіння то відповідно – 71 %.

Особливий інтерес викликає "Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів", затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.08 р. № 73. Детальне вивчення рекомендацій спонукало до розроблення та доповнення їх Журналом реєстрації осіменіння свиноматок, відображеного в табл. 1. Зауважимо, що пропозиції щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку біологічних активів у свинарстві прийняті до впровадження у практичну діяльність на засіданні Методичної ради з питань бухгалтерського обліку при Мінагрополітики України і наразі проходять етап внесення змін до наказу Мінагрополітики від 21.02.2008 № 73 в частині доповнення первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів новою формою Журнал реєстрації осіменіння свиноматок (форма № ПБАСГ-18).

Для контролю за осіменінням та його результатами зоотехнічна служба підприємства веде даний Журнал, де по кожній свиноматці зазначаються її ідентифікаційний номер, кличка, порядковий номер опоросу, дату відлучення, дата очікуваного осіменіння. За кожною свиноматкою для осіменіння закріплюються кнури-плідники (основний і перевірюваний), за якими також зазначається його ідентифікаційний номер, кличка, порода. Вказується дата осіменіння і ставиться відмітка про плідне осіменіння. Також по кожній свиноматці робиться відмітка про очікувану та фактичну дату опоросу. Вводяться дані про ціну спермодози, інші витрати і записується вартість плідного осіменіння, а також у випадку неплідного осіменіння записуються витрати на утримання свиноматки в даний період. Завідуючий пунктом штучного осіменіння до кінця робочого дня подає у відповідальний підрозділ бухгалтерії такі дані: осіменено свиноматок, всього з них основних; осіменено свиноматок повторно; осіменено свиноматок три рази і більше; звіт (акт) про використання і списання матеріалів, їх ціну та собівартість плідного осіменіння. Для переведення тварин на пункті оформлюються відповідні бланки актів на їх переведення або вибракування.

Проведені дослідницькі пошуки дали змогу виявити те, що при складанні журналу доцільно керуватись «Методикою визначення розміру тарифу і бюджетної дотації за штучне осіменіння маток сільськогосподарських тварин» [4].

ВИСНОВКИ

В результаті проведених досліджень, ми дійшли висновку, що використання в обліковій діяльності свинарських підприємств розробленого Журналу реєстрації осіменіння свиноматок (форма № ПБАСГ-18) дасть змогу: удосконалити методику калькулювання собівартості спермо продукції; поліпшити контроль за використанням матеріалів сільськогосподарського призначення; поєднати бухгалтерську та зоотехнічну оцінку результатів осіменіння свиноматок для визначення економічної ефективності використання ресурсів на свинарських підприємствах; покращити взаємозв'язки різних структурних підрозділів господарства; реалізувати функції управлінського обліку на господарстві, що сприятиме прийняттю своєчасних управлінських рішень з метою контролю руху коштів та інших чинників, які впливають на одержання прибутку і досягнення успіхів свинарських підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 Біологічні активи", затверджено наказом Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790 і зареєстровано в Мін'юсти України від 5.12.2005 р. за № 1456/11736 (із змінами та доповненнями внесеними згідно з наказом Мінфіну України від 11.12.2006 р. № 1176) // Офіційний вісник України. – 2005. – № 49. – С. 101.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, Мінфіну України від 29.12.2005 р. № 1315 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 14.12.2007 № 1413).
3. "Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів", затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.08 № 73.
4. Методика визначення розміру тарифу і бюджетної дотації за штучне осіменіння маток сільськогосподарських тварин / В.П. Буркат, П.І. Шаран, Д.М. Микитюк та ін.; заг. ред. П.І. Шарана. – Чубинське, 2010. – 44 с.

КОНСУЛЬТАЦІЇ

ДОБРОВОЛЬНА РЕЄСТРАЦІЯ ПЛАТНИКОМ ПДВ: ДОКУМЕНТИ ТА СТРОКИ

Відповідно до п. 181.1 Податкового кодексу, якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, нарахована (сплачена) такою особою протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 300 000 гривень (без урахування податку на додану вартість), така особа зобов'язана зареєструватися як платник податку на додану вартість, крім особи, яка є платником єдиного податку.

Відповідно до п. 182.1 Податкового кодексу, у разі, коли особа має менші обсяги оподатковуваних операцій, проте бажає зареєструватися платником ПДВ, така реєстрація здійснюється за її заявою.

При добровільній реєстрації потрібно враховувати діючу систему оподаткування юридичної особи або фізичної особи-підприємця.

Які документи потрібно подати, якщо особа перебуває на загальній системі оподаткування, і виявила бажання зареєструватися платником ПДВ?

- Реєстраційну заяву платника податку на додану вартість (форма № 2-ПДВ, затверджена Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість» від 07.11.2011 № 1394),

- супровідний лист вільної форми, що містить прохання видати свідоцтво про реєстрацію платника на додану вартість,

- довіреність представника (у разі, якщо заява подається або заповнюється не керівником, відповідно до п. 183.7 Податкового кодексу).

- документи, які підтверджують відомості про здійснення особою постачання товарів/послуг (відповідно до п. 3.8 Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість), зазначені у реєстраційній заяві (накладні, договори тощо).

Відповідно до п. 3.5.3. Положення, усі розділи реєстраційної заяви підлягають заповненню.

Чи перевіряють податкові органи достовірність даних, зазначених у реєстраційній заяві та доданих документах?

Відповідно до п. 3.8 Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість, при реєстрації платника ПДВ обов'язково проводиться перевірка його реєстраційних даних з Єдиного банку даних про платників податку - юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб.

Чи має значення обсяг доходу від постачання товарів/послуг для реєстрації платником ПДВ?

Податковим кодексом та Положенням не передбачений мінімальний обсяг доходу від постачання товарів/послуг для реєстрації платником ПДВ. П. 183.8 ПК встановлено, що податковий орган відмовляє у реєстрації платником ПДВ у разі, якщо за результатами розгляду реєстраційної заяви та/або поданих документів встановлено, що особа не здійснює постачання товарів/послуг або не провадить оподатковуваних операцій відповідно до п. 180.1 ПК.

У п.п. 1) п. 180.1 ПК визначено, що особа - платник податку на додану вартість повинна провадити господарську діяльність.

Відповідно до п. 14.1.36 Податкового кодексу під господарською діяльністю розуміється діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами;

Таким чином, для реєстрації особи як платника ПДВ достатньо надати документи, які підтверджують хоча б одну операцію з постачання товарів/послуг, спрямовану на отримання доходу.

При цьому необхідно мати на увазі, що код виду економічної діяль-

ності (КВЕД) юридичної особи також повинен відображати вид діяльності, який належить до постачання товарів/послуг з метою отримання прибутку. У зв'язку з цим слід зауважити, що у реєстрації платником ПДВ можуть відмовити у випадку не здійснення заміни КВЕДів зі старого класифікатора на новий.

Крім того, податковий орган відмовляє у реєстрації особи як платника ПДВ якщо існують обставини, які є підставою для анулювання реєстрації, зокрема:

- особа зареєстрована як платник єдиного податку, умова сплати якого не передбачає сплати податку на додану вартість;

- установчі документи особи визнані рішенням суду недійсними;

- господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи - банкрута, або платник податку ліквідується за рішенням суду

- в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців наявний запис про відсутність юридичної особи або фізичної особи за її місцезнаходженням (місцем проживання) або запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу.

Відповідно до п. 183.1 ПК, реєстраційна заява подається до податкового органу за місцезнаходженням (місцем проживання) особи, зареєстрованим у встановленому порядку.

Відповідно до п. 183.3 ПК, у разі добровільної реєстрації платником ПДВ реєстраційна заява подається до органу державної податкової служби не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками податку та матимуть право на податковий кредит і виписку податкових накладних.

Які особливості реєстрації платником ПДВ особи, яка переходить із спрощеної на загальну систему оподаткування?

Відповідно до п. 3.6. Положення у такому випадку реєстрація платника ПДВ здійснюється не раніше дати зміни системи оподаткування.

Відповідно до п. 183.4 ПК, у випадку переходу осіб із спрощеної системи оподаткування, що не передбачає сплати ПДВ, на сплату інших податків і зборів, реєстраційна заява подається **не пізніше 10 числа першого календарного місяця**, в якому здійснено перехід на сплату інших податків і зборів.

Які особливості реєстрації платником ПДВ особи, яка перебуває на прощеній системі оподаткування?

Відповідно до пп. б) пп. 4 п. 293.8 ПК, ставка єдиного податку, визначена для третьої і четвертої груп у розмірі 3 відсотки, а для п'ятої і шостої групи у розмірі 5 відсотків, може бути обрана платником єдиного податку 3 або 4 групи, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 5 відсотків, або платником єдиного податку 5 або 6 групи, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 7 відсотків, у разі добровільної зміни ставки єдиного податку шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку **не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу**, в якому буде застосовуватися нова ставка та реєстрації такого платника єдиного податку платником ПДВ.

Відповідно до п. 183.4 ПК та п. 3.6.2 Положення, у разі добровільної зміни ставки єдиного податку відповідно до зазначеної вище норми реєстраційна заява платника ПДВ подається **не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу**, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату податку на додану вартість (3 або 7 відсотків).

Анна Туманян
Юристконсульт ТОВ "ІКГ"Проект-А"
ao.tumanian@gmail.com